

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
SAMSUN GÜLİZAR HASAN YILMAZ SPOR LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
II. DÖNEM II. YAZILI SINAVI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
9. SINIF

Aldığı Puan

Adı ve Soyadı :
Sınıfı / Şubesi :
Öğrenci Numarası :

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!

1. Bu soru kitapçığında 7 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100(yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. 3 ve 4. sorular 10 puan; 1, 2, 5 ve 6. sorular 15 puan;
7. soru 20 puan değerindedir.

1.

Aşağıdaki metni okuyunuz.

Çoban ve kaval gibi, kavak ve akasya da yukarı bozkırın şiiri idi: Şimdi, muz, portakal, limon ve zeytin pişiren güneş ve su cennetine doğru iniyoruz. Çubuk Boğazı otomobil yolunu 800 metre birden düşürdükten sonra, büyük sahil ovasına çıktık. Bu ova, iki tarasa hâlinindedir. Antalya ilk tarasanın ucundan görünür. Moda sahilini biraz daha yükselterek alabildiğimize genişletiniz ve derinletiniz: Ovanın ilk katı budur. Sonra bu katı gene her taraftan yükselterek geniş ve derin, Toroslara dayayınız. Üst tarasa budur. Dağlardan inen sular, üst ovada bataklıklar yapıp, düden denilen yer yarıklarında kaybolurlar ve alt ovada tekrar çıkıp Antalya bahçelerine dağıldıktan sonra, sahilde sayısız düşer sularla denize dökülürler.

Falih Rıfkı Atay, Bizim Akdeniz

Bu metnin türünü göz önünde bulundurarak yazarın metni yazma amacını açıklayınız.

Metnin türü gezi yazısıdır. Gezi yazıları öğretici metinlerdendir. Öğretici metinlerde amaç bilgi vermek, açıklama yapmak, düşünceleri değiştirmektir. Gezi yazılarında amaç ise bir yeri tanıtmak ve okuyanda tanıtılan yeri gezme isteği uyandırmaktır.

2.

Aşağıda Ömer Seyfettin'in Kurumuş Ağaçlar adlı hikayesinden bir parça verilmiştir.

Deli Murat, memleketin en azılı bir derebeyiydi! Fakat yaşlandıkça akli başına geldi. İyinin kötünün farkına varmaya başladı. Artık en küçük bir fenalık bile onun vicdanında sönmez bir azap cehennemi tutuşturuyordu. Elli yaşına girmişti. Hacca gitmek niyetindeydi. Lakin hangi yüzle?..

Bu parçadaki çatışmayı açıklayınız.

Metinde Deli Murat adlı karakterin iç dünyasında iyilik ve kötülük kavramları etrafında bir çatışma olduğu görülmektedir.

3. Aşağıda Peyami Safa'nın Dokuzuncu Hariciye Koğuşu adlı romanından bir parça verilmiştir.

İki sene evvel küçük bir ameliyattan sonra gene burada uzanmıştım. Gene aynı yerde duran şu yazı masasında operatör, deftere bir şeyler yazıyor ve benimle şakalaşıyordu:

— Sen izci misin? Bu metaneti nereden öğrendin? Bak, bacağın iyi olsun futbol oynayacaksın! Fakat oynamasan daha iyi. Hastalık tamamıyla geçse bile o bacağı yorma!

Bu parçanın anlatımında hangi anlatım tekniğinden yararlanılmıştır? Açıklayınız.

Metinde geriye dönüş tekniği kullanılmıştır. Çünkü metindeki anlatıcı iki yıl önceki bir olayı hatırlayarak o zamana dönmüş ve o anları aktarmıştır.

4. Aşağıda Kemal Tahir'in Devlet Ana romanından bir parça verilmiştir.

Aslında Moğol genel valileriyle arası iyi olduğundan herhangi bir sancak beyinden korkusu da yoktu. Geldi gelesi biraz da gönül eğlendirmek için tutturduğu saygılı davranışı, kahkahayı patlattıktan sonra bıraktı, kasılarak yabancılara döndü. Kasıntısı hemen geçip gözlerini kuşkuyla kırıştırdı. Şövalye can sıkıntısıyla suratını asmış, Uranha büsbütün donuklaşmıştı.

Bu parça roman türlerinden hangisine aittir? Metinden gerekçelendirerek açıklayınız.

Tarihi romana ait bir metindir. Çünkü parçada Moğol, şövalye ve sancak beyi ifadeleri olayın tarihsel bir dönemde geçtiğinin göstergesidir.

5. Aşağıda Tarık Buğra'nın Yağmuru Beklerken adlı romanından bir parça verilmiştir.

Ekinler orak bekliyordu. Ova köylerinde düğene bile girilmişti. Ve gökyüzü bir tuhaftı. Rençber alttan alttan korkuyordu. Çarşibelâsı'nın Yusuf, pazar yerinde ikizkaya'ya doğru bakmış bakmış da;

— Kötü gibime gelir, demişti; Allah vere de bi âfat gelmeye.

Gelecek demekti bu. Yaz başlangıcında milleti Yusuf'a nasıl umut inandırmışsa, şimdi de korku inandırıyor: Yusuf havadan iyi anlardı... elbette. Nitekim, ikindi demeden, gök deliriverdi: Ortalık karardı... göz alan çakışlar, kulak zarı patlatan gümbürtüler; arkasından da görülmemiş bir sağnak: Yağmur bardaktan değil, kovadan da değil, bin bir kazandan boşanmış gibi yağıyordu. Derken ceviz gibi dolu yağmaya başladı. Çinko saçaklar delinecek sandılar. Dolunun her biri, denk gelse, bir kafa yarardı. Buna ekin mi dayanır?

— Yağsın diye yalvarın yağmaz, yağmasın Allah'ım deye el açan, bu sefer de böyle yağar... Nedir bu ümmet-i Muhammed'in çektiği!

Bunları, yüksek sesle, Nalbant Mustafa Efendi söylemişti; mırıldanarak -hemen- ekledi:

— Tövbe; tövbe ya Rabbi.

Metnin yapı unsurları nelerdir? Tabloya yazınız.

Yapı Unsurları	
Olay	Orak zamanı, ekinlerin olgunlaştığı zamanlar köye şiddetli bir yağmurun yağması ve sonrasında yağışın doluya dönüp bir afetin yaşanması anlatılmaktadır.
Kişiler	Yusuf ve Nalbant Yusuf Efendi
Mekân	Köy, pazar yeri, ikizkaya
Zaman	Orak zamanı, yaz mevsimi, ikindi vakti

6.

Aşağıdaki parçayı okuyunuz.

Simeranya, *Yalnızız* romanının kurgu ilkesini önemli ölçüde belirlemektedir. Bu ilke, doğrudan doğruya kutupluluk ilkesidir ve eser, her şeyden önce iki karşıt temele dayanmaktadır: Gerçeklik ile ideal. Peyami Safa, romanının ana düşüncesi olarak da karşıtlık ilkesine işaret etmektedir. “İnsan realitesi tezatlıdır” (s. 125) diyen yazar, hayatın, evrenin temeli olarak andığı bir de dip zıtlıktan söz eder sık sık. İşte Simeranya’nın en büyük başarısı, manevî alanda karşıtlıkları uyuma ulaştırmasıdır. Pozitifle negatifi maddî alanda elektrik ışığında hayırlı bir senteze ulaştıran insanlığın, manevî alanda henüz böyle bir sentezden uzak olduğundan ve kendi karşıtlıklarının esiri olduğundan yakınıdır. Öte yandan Simeranya madde ile mânâ arasındaki ikiliği de aşmış bir dünyadır: “Simeranya’da maddenin katılmış bir ruh ve ruhun beş duyumuzla idraki mümkün olmayan ince bir madde olduğu kabul edilmiştir.” (s. 137)

Gürsel Aytaç, Çağdaş Türk Romanı Üzerine İncelemeler

Bu parçanın konusuna göre hangi tür eleştiriye örnek olduğunu metinden gerekçelendirerek açıklayınız.

Esere dönük eleştiridir. Çünkü metinde Peyami Safa’nın *Yalnızız* romanının içerik ve üslup özelliklerine dair değerlendirmeler yapılmıştır.

7.

Kişinin kendisini tanıttığı yazılara otobiyografi(öz yaşam öyküsü) denir. Kişi kendi hayatını anlatırken fiziksel ve ruhsal özelliklerine de yer vermelidir. Kişinin dış görüntüsünün anlatılmasıyla ortaya çıkan betimlemeye fiziksel portre; iç dünyasını, kişilik özelliklerini, karakterini anlatmasıyla ortaya çıkan betimlemeye ise ruhsal portre denir.

Siz de fiziksel ve ruhsal portrenizi kısaca yazınız.

(Yazınızda noktalama işaretlerinin kullanımına ve yazıl kurallarına dikkat ediniz. Ayrıca yazınızda anlatım biçimlerini, düşünceyi geliştirme yöntemlerini de kullanınız.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....